

גוטגעהייסן און פּראָקלאַמירט ווי רעזאָלוציע 217 A (3) פֿון דער אַלגעמיינער פּאַרזאַמלונג פֿון די פּאַראַייניקטע פֿעלקער, 10 דעצעמבער, 1948

הקדמה

וון פֿרייהייט, יושר, און שלום אויף דער גאַרער וועלט באַשטייט פֿון אָנערקענען דעם תּוּכִיכּן כּבֿוד און די גלִיכִּע און נִיט־איבערטראַגלעכע רעכט פֿון אַלע מיטגלידער פֿון דער מענטשישער משפּחה און האָבן אָנגעוואָרפֿן אַ גרויל אויף אַלע מענטשן, און היות ווי די העכסטע האַפֿנונג פֿון די אומות העולם איז אַז די צײַט זאָל אָנקומען ווען מענטשן זאָלן געניסן פֿון פֿרייהייט, אי פֿון רעדן אי פֿון גלויבן, און קיינער זאָל נִיט לײַדן פֿון קיין מורא אָדער נויט.

היות ווי געזעץ און יושר מוזן פֿאַרטיידיקן מענטשנרעכט, טאָמער מען וועט זיך אין נויט נעמען רעבעלירן קעגן טיראַניע און באַדריקונג,

היות ווי דערמוטיקן די אַנטוויקלונג פֿון פֿריינטלעכע באַציונגען צווישן לענדער און אַן עיקר,

אַרטער אונטערגעשטריכט זייער גלויבן אין גרונטלעכע מענטשנרעכט, אין דעם כּבֿוד און ווערט פֿון יעדן מענטש, און אין די גלִיכִּע רעכט פֿון מענער און פֿרויען, און היות ווי זיי האָבן באַשלאָסן, דערמוטיקן געזעלשאַפֿטלעכע פּראָגרעס און בעסערע לעבנס־שטייגערס,

ות ווי די פֿעלקער מיטגלידער האָבן געטאָן אַ נדר מיטצואַרבעטן מיט די פּאַראַייניקטע פֿעלקער און ווײַטער צו דערמוטיקן אַלועלטלעכע דרײַ־אַרץ און אָפּהיטן מענטשנרעכט און גרונטלעכע פֿרייהייט, היות ווי אַלע דאָרפֿן פֿאַרשטיין דײַאָ רעכט און פֿרייהייטן כּדי דער נדר זאָל מקוים ווערן,

אָט דערפֿאַר

פּראָקלאַמירט די אַלגעמיינע פּאַרזאַמלונג

וון אַלע פֿעלקער, כּדי יעדער מענטש און יעדער אינסטאַנץ זאָל האָבן אַלעמאָל אין זײַנען דײַאָ דעקלאַראַציע, און וועט זיך מײַנען, דורך לערנען און דערצײַען, צו דערמוטיקן דאָס אָנערקענען פֿון די סײַ נאַציאָנאַלע סײַ אינטערנאַציאָנאַלע, צו פֿאַרזיכערן דאָס אַלועלטלעכע אָנערקענען און אָפּהיטן, סײַ צווישן די פֿעלקער פֿון מיטגליד־לענדער, סײַ צווישן די מענטשן וואָס אונטער זייער השפּעה,

אַרטיקל 1

יעדער מענטש ווערט געבוירן פֿריי און גלִיכִּך און כּבֿוד און רעכט. יעדער ווערט באַשאַנקן מיט פֿאַרשטאַנד און געוויסן; יעדער זאָל זיך פֿירן מיט אַ צווייטן אין אַ געמיט פֿון ברודערשאַפֿט.

אַרטיקל 2

ען געשריבן אין אָט דער דעקלאַראַציע, נִיט געקוקט אויף וואָסער־ניט־איז אונטערשייד, זאָל זײַן פֿאַלק, הויטפֿאַרב, לשון, רעליגיע, פּאָליטישע אָדער אַנדערע געדאַנקען, נאַציאָנאַליטעט, קולטור, פֿאַרמאָג, געבורט, אָדער וואָסער־ניט־איז אַנדערן סטאַטוס.

פּאָליטישער, געזעציקער, אָדער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע פֿון דעם לאַנד וווּ ער וווינט, זאָל דאָס לאַנד זײַן אומאָפּהענגיק, אָפּהענגיק, אָדער אונטער וואָסער־ניט־איז באַגרענעצטער סווערעניטעט.

אַרטיקל 3

יעדער האָט רעכט אויף לעבן, פֿרייהייט, און פּערזענלעכער פֿאַרזיכערונג.

אַרטיקל 4

קיינעם טאָר מען נִיט האַלטן אין קנעכטשאַפֿט צי שקלאַפֿעריי; דאָס שקלאַפֿעריי און דער שקלאַפֿן־האַנדל זאָלן זײַן שטרענג פֿאַרבאָטן אין אַלע פֿאַרמען.

אַרטיקל 5

קיינעם טאָר מען נִיט פֿיניקן אָדער אויסשטעלן אויף אַ שטראָף וואָס זאָל זײַן אוממענטשלעך, אַחזוויריותדיק, אָדער דעגראַדירנדיק.

אַרטיקל 6

יעדער האָט אומעטום דאָס רעכט אויף דעם, מען זאָל אים אָנערקענען ווי אַ מענטש לויטן געזעץ.

אַרטיקל 7

ד, גלִיכִּע שוץ לויטן געזעץ. אַלע זײַנען באַרעכטיקט אויף אַ גלִיכִּכער שוץ קעגן וואָסער־ניט־איז דיסקרימינאַציע וואָס זאָל ברעכן דײַאָ דעקלאַראַציע און קעגן אויפֿרייצונג אויף אַזאַ דיסקרימינאַציע.

אַרטיקל 8

אויף צו ווענדן זיך צו די געהעריקע נאַציאָנאַלע געריכטן צוליב וואָסער־ניט־איז אַקטן וואָס האָבן אים אָפּגעזאָגט די גרונטלעכע רעכט וואָס זײַנען אים באַוויליקט לויט דער קאָנסטיטוציע צי געזעץ.

אַרטיקל 9

קיינעם טאָר מען נִיט אַרביטראַריש אַרעסטירן, האַלטן אין געפֿענגעניש, אָדער פֿאַרשיקן פֿון זײַן לאַנד.

אַרטיקל 10

אַן אומאָפּהענגיקן, אומפּאַרטייִשן געריכט בײַם גערעכנט ווערן זײַנע רעכט און פּאַראַנטוואָרטלעכקייטן, און ווען מען באַטראַכט וואָסער־ניט־איז קרימינעלע באַשולדיקונג וואָס ווערט אים פֿאַרוואָרפֿן.

אַרטיקל 11

אויף דעם וואָס מען זאָל אים דן זײַן לפּי זכות ביז מען וועט אים געפֿינען שולדיק לויטן געזעץ אין אַן עפֿענטלעכן פּראָצעס אויף וועלכן ער האָט אַלע נייטיקע גאַראַנטיעס אויף זײַן פֿאַרטיידיקונג נכנט פֿאַר קיין נאַציאָנאַלן צי אינטערנאַציאָנאַלן איבערשפּרייט ווען מײַז עס באַגאַנגען. מען טאָר אויך נִיט אַרױפֿלייגן קיין גרעסערע שטראָף איידער די, וואָס איז געווען גילטיק צו דער צײַט ווען מע איז באַגאַנגען דעם איבערשפּרייט.

אַרטיקל 12

די פּריוואַטקײט, די משפּחה, די הײַם, אָדער די קאָרעספּאָנדענץ. קיינעם כּבֿוד צי שם טאָר מען נִיט אַטאַקירן. יעדער האָט אַ רעכט אויף דער שוץ פֿון געזעץ קעגן אַזעלכע שטערענישן אָדער אַטאַקעס.

אַרטיקל 13

יעדער האָט אַ רעכט אויף פֿרייהייט פֿון באַוועגונג און ווײַנאַרט צווישן די גרענעצן פֿון יעדער מלוכה.

יעדער האָט אַ רעכט אויף פֿאַרלאָזן וואָסער־ניט־איז לאַנד, אַרײַנגערעכנט זײַן אייגן לאַנד, און זיך צוריקערן אין זײַן אייגן לאַנד.

אַרטיקל 14

יעדער האָט אַ רעכט אויף בעטן און זיך אויסניצן מיט אַזיל פֿון פֿאַרפֿאַלגונג אין אויסלאַנד.

נכט איז ניט גילטיק אין פֿאַל פֿון פֿראַקוּרירונגען וואָס קומען לעגייטס אַרויס פֿון נײַט־פּאַליטישע פֿאַרברעכנס, אָדער פֿון אַקטן וואָס זײַנען אַקעגן די צילן און פֿרינציפֿן פֿון די פֿאַראייניקטע פעלקער אַרטיקל 15

יעדער האָט אַ רעכט אויף אַ נאַציאָנאַליטעט.

מען טאָר ניט צונעמען בײַ קיינעם זײַן נאַציאָנאַליטעט אָדער אָפּזאָגן דאָס רעכט איבערצובײַטן זײַן נאַציאָנאַליטעט.

אַרטיקל 16

אַציאָנאַליטעט, אָדער רעליגיע, האָבן אַ רעכט אויף מאַן־אווייב לעבן און אויפֿהאַדעווען אַ משפּחה. זיי זײַנען באַרעכטיקט אויף גלייכע רעכט בנוגע מאַן־ווייב־לעבן, בשעת זיי זײַנען מאַן און ווייב, און בײַנס צעשיידן זיך פֿון דער זיווענשאַפֿט.

בלויז מיט דער פֿרייער און פֿולער הסכמה פֿון חתן און כלה קען מען אַרײַן אין זיווענשאַפֿט.

די משפּחה איז דאָס נאַטירקלעכע און גרונטלעכע איינס פֿון דער געזעלשאַפֿט און איז באַרעכטיקט אויף שוץ דורך דער געזעלשאַפֿט און דורך דער מלוכה.

אַרטיקל 17

יעדער האָט אַ רעכט אויף פֿאַרמאָגן האָב־און־גוטס, אי אַליינס אי אין שותפֿות מיט אַנדערע.

פֿון קיינעם טאָר מען ניט אַרביטראַריש אָוועקנעמען זײַן האָב־און־גוטס.

אַרטיקל 18

ד אַרײַן די פֿרײַהייט אויף איבערבייטן רעליגיע און גלויבן און די פֿרײַהייט, אָדער אַליין אָדער בשותפֿות מיט אַנדערע, אָדער עפענטלעך אָדער ביחידות, אַרויסווייזן די רעליגיע אָדער גלויבן דורך לערנען, פֿראַקטיק, תפילה, און אָפּריכטונגען.

אַרטיקל 19

אַס רעכט נעמט אַרײַן פֿרײַהייט צו האָבן מיינונגען אָן שטערונגען און צו זוכן, באַקומען, און איבערגעבן אינפֿאַרמאַציע און געדאַנקען דורך וואָסער־ניט־איז מעדיום, ניט געקוקט אויף לאַנדגרענעצן.

אַרטיקל 20

יעדער האָט אַ רעכט אויף פֿרײַהייט פֿון פֿרידלעכער פֿאַרזאַמלונג און פֿאַראייניקונג.

קיינעם טאָר מען ניט צווינגן צו ווערן אַ מיטגליד פֿון וואָסער־ניט־איז פֿאַרבאַנד.

אַרטיקל 21

יעדער האָט אַ רעכט אויף אַנטייל נעמען אין דער רעגירונג פֿון זײַן לאַנד, אָדער דירעקט אָדער דורך פֿרײַ אויסגעקליבענע רעפרעזענטאַנטן.

יעדער האָט אַ רעכט אויף גלייכן צוטריט צו די אײַנפֿאַרדונגען און אינסטאַנצן פֿון זײַן לאַנד.

ורן פּעריאָדישע און אמתדיקע וואָלן אין וועלכע עס זאָל זײַן אַן אוניווערסאַלע שטימערעכט, און וועלכע דאַרפֿן געהאַלטן ווערן דורך געהיימטן שטימען אָדער גלייכווערטיקע פֿראַצעדורן פֿון פֿרייער אָפּשיימונג.

אַרטיקל 22

ג און איז באַרעכטיקט אויף מקיים זײַן, דורך נאַציאָנאַלער באַמיונג און אינטערנאַציאָנאַלער מיטאַרבעט, און לויט דער אָרגאַניזירונג און די רעסורסן פֿון יעדער מלוכה, די רעכט, אי עקאָנאָמישע, אי געזעלשאַפֿטלעכע, אי קולטורעלע, וואָס זײַנען נייטיק פֿאַר זײַן כּבֿוד וועגן און פֿאַר דער פֿרײַער אַנטוויקלונג פֿון זײַן פּערזענלעכקייט.

אַרטיקל 23

יעדער האָט אַ רעכט אויף אַרבעט, אויפֿן פֿרײַען אויסקלייב פֿון באַשעפֿטיקונג, אויף יושרדיקע און גינציקע אַרבעט־באַדינגונגען, און אויף שוין קעגן אַרבעטלאָזיקייט.

יעדער, אָן קיין שום דיסקרימינאַציע, האָט אַ רעכט אויף גלייכן געצאָלט פֿאַר גלייכער אַרבעט.

גינציקן געצאָלט וואָס זאָל פֿאַרויכערן אים און זײַן משפּחה אָן עקזיסטענץ וואָס פּאַסט צום מענטשלעכן כּבֿוד, מיט אַ צוגאַב, אויב נייטיק, פֿון אַנדערע מיטלען פֿון געזעלשאַפֿטלעכער פֿאַרויכערונג.

יעדער האָט אַ רעכט אויף פֿאַרמירן און ווערן אַ מיטגליד פֿון פֿראַפֿאַרייענען כדי צו פֿאַרטיידיקן זײַנע אינטערעסן.

אַרטיקל 24

יעדער האָט אַ רעכט אויף רו און אויף פֿרײַצייט, אַרײַנגערעכנט דאָס רעכט אויף אַ געהעריקער באַגרענעצונג פֿון אַרבעט־סיעהען און פּעריאָדישע באַצאָלטע וואַקאַציעס.

אַרטיקל 25

יגער גענוגנדיק אויפֿן געזונט און ווילזײַן פֿון זיך און פֿון דער משפּחה, אײַנשליסנדיק עסנוואַרג, קליידער, באהויזונג, מעדיצינישע פֿאַרזאָרגן, און נייטיקע סאַציאַלע פֿאַרזאָרגן, און אַ רעכט אויף זיכערקייט אין פֿאַל פֿון אַרבעטלאָזיקייט, קראַנקייט, פֿאַרקריפֿלונג, אַלמנהשאַפֿט, טיפֿן עלטער, אָדער פעלן פֿון פרנסה אין אומשטאַנדן וואָס זײַנען אויסער זײַן קאָנטראָל.

מאַמעס און קינדער זײַנען באַרעכטיקט אויף באַזונדערן אָפּהיט און הילף. אַלע קינדער, צי די מאַמע האָט חתונה געהאַט צי ניט, זאָלן געניסן פֿון דער זעליקער געזעלשאַפֿטלעכער באַשיצונג.

אַרטיקל 26

עלעמענטאַרישע און פֿונדאַמענטאַלע סטאַדעס. עלעמענטאַרע דערציונג זאָל זײַן אָבליגאַטאָריש. טעכנישע און פֿאַכמענערישע דערציונג זאָלן ברייט צוגעשטעלט ווערן, און העכערע בילדונג דאַרף זײַן צוטריטלעך. צו אַלעמען לויטן אַקאַדעמישן ווערט.

ענלעכקייט און די פֿאַרשטאַרקונג פֿון רעספעקט צו מענטשנרעכט און גרונטלעכע פֿרײַהייטן. די דערציונג זאָל דערמוטיקן פֿאַרשטאַנד, טאַלעראַנץ, און פֿרײַנדשאַפֿט צווישן אַלע פֿעלקער, ראסן־ און רעליגיעזע־גרופּעס, און זאָל אונטערשיצן די אַקטיוויטעטן פֿון די פֿאַראייניקטע פעלקער אויף אויסצוהאַלטן שלום.

די עלטערן האָבן אַ רעכט אויף אויסקלייבן אין פֿאַרויס וואָס פֿאַר אַ דערציונג זייערע קינדער זאָלן באַקומען.

אַרטיקל 27

זדער האָט אַ רעכט באַטייליקן זיך אויף אַ פֿרײַען אויפֿן אין דעם קולטורעלן לעבן פֿון דער קהילה, הנאה האָבן פֿון קונץ, און האָבן אַ חלק אין וויסנשאַפֿטלעכע אָוואַנסירונגען און אירע בענעפֿיטן.

יעדער האָט אַ רעכט אויף דער באַשיצונג פֿון זײַנע מאַראַלישע און פֿינאַנציעלע אינטערעסן וואָס קומען אַרויס פֿון זײַן וויסנשאַפֿטלעכער, ליטעראַרישער, אָדער קינצלעכער פֿראַדוקציע.

אַרטיקל 28

יעדער האָט אַ רעכט אויף אַ געזעלשאַפֿטלעכער און אינטערנאַציאָנאַלער אָרדנונג מיט וועלכער די רעכט און פֿרייהייטן פֿאַרצייכנט אין אַט דער דעקלאַראַציע זאָלן האָבן אַ פֿולשטענדיקן קיום

אַרטיקל 29

יעדער האָט חובות צו דער געזעלשאַפֿט וואָס נאָך אין איר קען זיך פֿריי און פֿולשטענדיק אַנטוויקלען זיין פערזענלעכקייט

’מען כדי די רעכט און פֿרייהייטן פֿון אַנדערע מענטשן זאָלן אויך באַקומען פֿאַסיקע רעספעקט און כבוד , און צוליב די יושרדיקע פֿאָדערונגען פֿון מאַראַלישקייט , פֿון עפֿענטלעכער אָרדנונג , און פֿון אַלגעמיינעם ווילזין וואָס זײַנען גילטיק אין אַ דעמאָקראַטישער געזעלשאַפֿט

אין קיין שום פֿאַל טאָר מען זיך ניט אויסניצן מיט דײַאָ רעכט און פֿרייהייטן אין קעגנשטעל צו די צילן און פרינציפן פֿון די פֿאַראייניקטע פֿעלקער

אַרטיקל 30

ה , גרופע , צי מענטש האָט אַ רעכט אויף פֿאַרנעמען זיך מיט וואָסער־ניט־איז אַקטיוויטעט , אָדער אויספֿירן וואָסער־ניט־איז אַקט , וואָס איז געציילט אויף דער צעשטערונג פֿון וועלכן־ניט־איז פֿון די .רעכט און פֿרייהייטן וואָס זײַנען פֿאַרצייכנט דאָ אויבן

איבערגעזעצט: רפאל פינקל , שלום בערגער , 1998